

KARLSKOGA
KOMMUN

Ärende 20

Motion om servicehus

Kommunstyrelsens ledningskontor

Handläggare

Bosse Björk

Kommunstyrelsen

Svar på motion om att utreda och bygga servicehus i Karlskoga

Sammanfattning

En motion från Patrik Nyström och Daniel Erikols (SD) har inkommit som väcktes i kommunfullmäktige den 16 november 2021.

I motionen yrkas att kostnaderna för att bygga och driva ett nytt servicehus i Karlskoga utreds samt att beslut fattas om att bygga ett nytt servicehus i Karlskoga för att möta framtidens behov av fler alternativa boendeformer.

Socialnämnden har yttrat sig över motionen och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med motiveringen att kommunen måste fokusera på att tillgodose behovet av platser vid vård- och omsorgsboenden och att den ordinarie bostadsmarknaden kan möta det behov som motionärerna efterfrågar. I yttrandet framförs även att kommunen gärna kan titta på hur man kan främja fastighetsägare att bygga den efterfrågade typen av bostäder som bland annat inkluderar gemensamhetslokaler.

Kommunstyrelsens ledningskontor har i sak inget att invända mot socialnämndens ställningstagande att motionen avslås och att kommunens fokus måste ligga på att tillgodose kommande behov av vård- och omsorgsboenden.

Några förtydliganden avseende benämningar på boendeformer och kommunens roll avseende bostäder för äldre behöver dock göras. Seniorbostäder och trygghetsbostäder riktar sig till äldre och tillhandahålls på den ordinarie bostadsmarknaden. Framförallt trygghetsbostäder innehåller vanligen gemensamhetslokaler, ibland med viss bemanning. Vård- och omsorgsboenden ska enligt lag tillhandahållas av kommunen även om själva bostadshuset inte ägs av kommunen. Utförandet kan också ske i privat regi, vilket dock inte förekommer i Karlskoga. Plats/lägenhet på vård- och omsorgsboende tillhandahålls efter behovsprövning och biståndsbeslut i socialnämnden. Det finns sedan några år möjlighet för kommuner att bygga biståndsbedömda så kallade ”mellanboenden” vilket i princip är en typ av trygghetsboende. På grund av omfattande bemanningskrav med påföljande kostnadsbild är det inte aktuellt att införa den typen boenden i Karlskoga.

De servicehus som tidigare fanns runt om i landet, avvecklades efter att kraven på bemanning blivit så höga att det inte vara ekonomiskt försvarbart att driva dem vidare i den formen, så även i Karlskoga. Lägenhet i servicehus var också behovsprövade och krävde biståndsbeslut. Det förutsätts att det är den typen av servicehus som efterfrågas i motionen.

I socialnämndens yttrande framförs att kommunen bör främja fastighetsägare att bygga den efterfrågade typen av bostäder för äldre som bland annat innehåller gemensamhetslokaler. Kommunen är redan i dag beredd att planlägga och anvisa mark i lämpliga lägen med närhet till service, där senior- och trygghetsboenden bör förläggas. Det är dock inte aktuellt för kommunen att blockhyra hela eller delar av sådana trygghetsboenden, något som ofta förs fram av företag som är inriktade på olika typer av så kallade samhällsfastigheter.

Kommunstyrelsens ledningskontor föreslår att motionen avslås i sin helhet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens ledningskontors tjänsteskrivelse, 11 maj 2022.

Socialnämndens yttrande över motionen, 17 januari 2022.

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, 10 januari 2022.

Motion om att utreda och bygga servicehus i Karlskoga, 15 november 2021.

Kommunstyrelsens ledningskontors förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Christian Vestas
T f Kommundirektör

Bosse Björk
Samhällsplaneringschef

Expedieras till:
Motionärerna
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 6 Dnr 2021-00334

Svar på motion om att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motionen ” Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas”. I motionens inledning står att andelen äldre i Karlskoga kommun kommer att öka under de kommande åren, i takt med detta ligger det i kommunens intresse att säkerställa att tillgången av omsorg och boenden utvecklas.

Socialnämnden fick 2021-06-22 i uppdrag av kommunfullmäktige att genomföra en grundlig behovsutredning avseende behovet av att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i egen regi. Kommunfullmäktige behöver ett utdragsbestyrkande för ett nytt vård- och omsorgsboende då de anser att just att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende är av sådan dignitet att det skulle kunna påverka kommunens framtida skattesats. I utredningen har det framkommer ett tydligt behov av fler platser i vård och omsorgsboenden. Utredningen pekar även på ett behov av fler lägenheter i mellanboenden¹, så därvid håller socialförvaltningen med motionskrivaren om att det finns ett behov av bostäder som är anpassade för äldre.

Socialförvaltningen anser inte att kommunfullmäktige vare sig bör utreda frågan om att bygga mellanboenden eller bygga sådana. Däremot ser socialförvaltningen att kommunfullmäktige gärna tittar på hur man kan främja möjligheten för fastighetsägare som vill bygga den typen av bostäder. Framförallt för att ge fastighetsägarna förutsättningar att skapa gemensamhetsutrymmen i fastigheten. Kommunen behöver framöver fokusera på att tillgodose behovet av platser vid vård- och omsorgsboenden. Den ordinarie bostadsmarknaden kan tillgodoses det behov som motionshållaren efterfrågar.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen för vidare hantering. Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden ska föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

2021-11-15 Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden antog yttrandet som sitt eget och överlämnar den till kommunstyrelsen för vidare hantering
2. Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige att avslå motionen

Richard Sandström (SD) avstod från att delta vid beslutet.

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Socialförvaltningen

Handläggare

Eva Persson

Socialnämnden

Yttrande på motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas

Sammanfattning

Socialnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motionen ” Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas”. I motionens inledning står att andelen äldre i Karlskoga kommun kommer att öka under de kommande åren, i takt med detta ligger det i kommunens intresse att säkerställa att tillgången av omsorg och boenden utvecklas.

Socialnämnden fick 2021-06-22 i uppdrag av kommunfullmäktige att genomföra en grundlig behovsutredning avseende behovet av att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i egen regi. Kommunfullmäktige behöver ett utdragsbestyrkande för ett nytt vård- och omsorgsboende då de anser att just att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende är av sådan dignitet att det skulle kunna påverka kommunens framtida skattesats. I utredningen har det framkommer ett tydligt behov av fler platser i vård och omsorgsboenden. Utredningen pekar även på ett behov av fler lägenheter i mellanboenden¹, så därvid håller socialförvaltningen med motionsskrivaren om att det finns ett behov av bostäder som är anpassade för äldre.

Socialförvaltningen anser inte att kommunfullmäktige vare sig bör utreda frågan om att bygga mellanboenden eller bygga sådana. Däremot ser socialförvaltningen att kommunfullmäktige gärna tittar på hur man kan främja möjligheten för fastighetsägare som vill bygga den typen av bostäder. Framförallt för att ge fastighetsägarna förutsättningar att skapa gemensamhetsutrymmen i fastigheten. Kommunen behöver framöver fokusera på att tillgodose behovet av platser vid vård- och omsorgsboenden. Den ordinarie bostadsmarknaden kan tillgodoses det behov som motionsställaren efterfrågar.

---

¹ Motionsskrivaren använder begreppet servicehus, vilket är en äldre benämning för det som i dag benämns som mellanboende.

Beslutsunderlag

2021-11-15 Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas.

Bakgrund

Socialnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motionen ” Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas”. Motionen är daterad 2021-11-15 och är skriven av Sverigedemokraterna.

I motionens inledning står att andelen äldre i Karlskoga kommun kommer att öka under de kommande åren, i takt med detta ligger det i kommunens intresse att säkerställa att tillgången av omsorg och boenden utvecklas. Det erbjuds idag en rad olika alternativ till hur boenden kan anpassas utefter brukarnas behov av vård och omsorg, dessa boendeformer kommer sannolikt inte räcka till för att möta framtidens behov av vård och omsorgsboenden.

Det står vidare i motionen att serviceboendet Geologen revs och inget fullgott komplement erbjöds som möter efterfrågan på omsorgsbehov för brukare som är i behov av sådant. Motionsskrivaren menar också att rivningen av Geologen sannolikt är en bidragande orsak till att hemvården fått ta ett orimligt stort ansvar för att tillgodose dessa behov.

I slutet av motionen står att Kommunens goda likviditet i kombination till kostnaderna för hemvården bör underlätta i ställningstagandet över hur vi på ett ansvarsfullt kan förvalta kommunens skattepengar ansvarsfullt.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden fick 2021-06-22 i uppdrag av kommunfullmäktige att genomföra en grundlig utredning avseende behovet av att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i egen regi. Bakgrunden till uppdraget var att kommunfullmäktige behövde ett utdragsbestyrkande för ett nytt vård- och omsorgsboende. Kommunfullmäktige anser att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende är av sådan dignitet att det skulle kunna påverka kommunens framtida skattesats.

Utredningen visar att det inom en fem till tioårsperiod finns ett tydligt behov av fler platser inom vård- och omsorgsboenden. Utredningen visar även på ett ökat behov av lägenheter i så kallade mellanboenden. Till mellanboenden räknas seniorboenden, trygghetsboenden, tidigare servicehus och liknande. Gemensamt för denna typ av boende är att det oftast finns en nedre åldersgräns, samt att det i anslutning till boenden finns gemensamhetslokaler och aktiviteter. Socialförvaltningen är överens med motionsskrivaren att det dels finns behov av ett ökat antal

platser inom vård- och omsorgsboenden, dels behov av ökat antal lägenheter i så kallade mellanboenden som är anpassade för äldre.

Motionsskrivaren beskriver i motionen att det i samband med att Geologen revs, inte erbjudits något fullgott komplement för brukarna. Motionsskrivaren drar också slutsatsen att det är anledningen till att hemvården fått ett orimligt stort ansvar.

Men belastningen inom hemvården beror företrädesvis inte på att Geologen rivits utan på att den åldrande befolkningen har ökat och därmed behovet av hemvård. Däremot finns idag färre lägenheter av den typen som bland annat Geologen hade och som Nickkällan idag har med inbyggda gemensamhetslokaler. Det ska dock ska sägas att Karlskogahem har byggt tillgängliga och bra bostäder som passar äldre både vid Fruktlunden och Loviselund dock saknas gemensamhetslokaler i dessa fastigheter.

När det gäller de tidigare servicehusen till exempel Geologen (som då var biståndsbedömda) fick även de som bodde i servicehuset ansöka om hemvård när de behövde stöd från socialnämnden. Alltså hade de två olika beslut. Ett beslut om särskilt boende i form av servicehus, vilket egentligen bara gav rätt till en lägenhet i ett servicehus någonstans i kommunen, och ett beslut om personen hade behov av hemvård. Detta innebär att oavsett om de bodde på dåvarande servicehus eller på Gustavsgatan i ordinärt boende så behövde de ansöka om hemvård om behovet fanns. Det samma är gällande idag när det gäller seniorbostäderna, vilket innebär att vart personen bor spelar ingen roll vare sig då eller nu. När personen har behov stöd från socialnämnden, oavsett om personen till exempel bor i ordinärt boende på Gustavsgatans eller om den bor inne på Seniorboendet Nickkällan så får de ansöka om hemvård. Beslutet är det samma (hjälp i hemmet/omvårdnad) och insatsen utförs av hemvården oavsett bostadsadress.

För personer som bor i ordinärt boende jämfört med mellanboende finns egentligen bara en praktisk skillnad. Den som bor inom mellanboendeformer har nära tillgång till gemensamhetslokaler och aktiviteter. Detta kan bland annat ge en känsla av trygghet och en minskad risk för oönskad ensamhet. Aktiviteterna blir också mer lättillgängliga likaså möjligheten att umgås med andra. Detta i sig ger förutsättningar för bättre fysisk och psykisk hälsa.

I samtal med bland annat med kommunala pensionärsrådet (KPR) lyfter Rådet fram att många äldre önskar boende med den typ av innehåll och utformning som finns vid Solbringen, Nickkällan och Bergmästaren, vilket överensstämmer med resonemanget ovan. Det Rådet efterfrågar är alltså en typ av boendalternativ som idag finns vid de tidigare servicehusen. Det Rådet samtidigt påtalar är att det i dagsläget saknas möjlighet för de boende vid dessa platser äta tillsammans, förutom vid

Solbringen. Behovet att äta tillsammans för de som bor i dessa mellanboenden går dock att tillgodose på olika sätt.

Socialförvaltningen håller till en del med motionären när det gäller behovet av denna typ av bostäder för äldre förutom på en punkt. Socialförvaltningen anser inte att kommunfullmäktige bör utreda frågan om att bygga servicehus eller överväga att bygga sådana. Däremot ser socialförvaltningen gärna att kommunfullmäktige ser över möjligheten för fastighetsägare som vill bygga i Karlskoga, så att de har ekonomiska förutsättningar att även skapa gemensamhetsutrymmen i byggnaderna.

Kommunens goda likviditet bör i första hand användas för att tillgodose behovet av platser vid vård- och omsorgsboende. När det gäller andra typer av bostäder för äldre bör kommunen underlätta för andra aktörer att bygga den typen av fastigheter med gemensamhetslokaler.

Konsekvenser

Sociala/kulturella konsekvenser

Att vara delaktig i att skapa bra bostäder för äldre är viktigt för en kommun, och är i allra högsta grad en demokratifråga. Alla har rätt till bra bostäder och för äldre har kommunen ett särskilt ansvar. Detta är en viktig faktor för att äldre ska känna sig trygga och socialt delaktiga i samhället. Det stämmer också väl överens med fullmäktigemål 5. Detta betyder dock inte att kommunen nödvändigtvis behöver äga och driva alla typer av boendeformer.

Socialnämnden och kommunen har ansvar för att tillgodose behovet av vård- och omsorgsboende för de med stora vård- och omvårdnadsbehov. Dessa boenden inryms under det som man kallar för samhällsviktig verksamhet. Det är viktigt att kommunen behöver ha full rådgighet över dessa, så att vård och omsorg säkerställs i alla lägen. Andra typer av boenden för äldre, som mellanboende, seniorboenden eller vad man nu väljer att kalla dem, är också viktiga för den åldrande befolkningen.

Tillgången till bostäder i en kommun påverkar både den fysiska och psykiska hälsan hos äldre. Mellanboenden borgar också för goda sociala och kulturella förhållanden. I tillskapandet av den typen av boenden har den ordinarie bostadsmarknaden en nyckelroll. Det kommunen kan göra är att underlätta etableringen av den typen av bostäder. Kommunen bör alltså ge fastighetsägarna förutsättningar att skapa och bilda mellanboenden. Det finns goda exempel på det i en delar av Sveriges kommuner.

I Karlskoga finns redan idag ett gott exempel där kommunen och Karlskogahem under föregående år gjorde en rejäl satsning på Nickkällan. Satsningen syftade just till att förbättra de sociala och kulturella förutsättningarna för äldre i Karlskoga kommun. I det exemplet

är det Karlskogahem som äger fastigheten och tillhandahåller bostäder. medan kommunen genom socialnämnden är med och bidrar till sociala aktiviteter i gemensamhetslokalerna.

Ekologiska konsekvenser (obligatorisk i HUT)

Några direkta ekologiska effekter har inte identifierats.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunens resurser är ändliga även om Karlskoga kommun har god likviditet så som motionen beskriver. Den typ av boenden som motionen efterfrågar skulle givetvis vara kostnadsdrivande för kommunen att äga och drifthålla och det är svårt att sätta en exakt summa på vilka kostnader det handlar om. Bara att räkna på det på ett tillförlitligt sätt skulle kosta en del.

Socialnämnden har redan i nuläget fått i uppdrag att utreda behovet av ett nytt vård- och omsorgsboende, då det enligt fullmäktigen kan få effekter på kommunens framtida skattesats. Med utgångspunkt från fullmäktiges resonemang när det gäller detta behöver kommunen prioritera. Att kommunen skulle prioritera en boendeform, som i många andra kommuner ägs och drift hålls av den ordinarie bostadsmarknaden, är att på både kort och lång sikt dra på sig onödiga kostnader. Därmed inte sagt att kommunen inte ska medverka och vara samskapande i de eventuella gemensamhetslokalerna som kan komma att skapas i den typen av boenden. Ett sådan engagemang har låga kostnader i jämförelse med att bygga och äga fastigheterna.

Överväganden (frivillig i kort, obligatorisk i HUT)

Utifrån denna tjänsteskrivelse och utifrån socialnämndens utredning gällande behovet av vård- och omsorgsboenden så är bedömningen att motionen bör avslås. Detta eftersom kommunen i första hand behöver fokusera på att tillgodose behovet av platser vid kommunens vård- och omsorgsboenden och att den ordinarie bostadsmarknaden skulle kunna tillgodoses det behov av boende som motionsställaren efterfrågar. Däremot bör kommunen vara delaktig och främja byggandet av bostäder för mellanboenden.

Socialförvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden antar yttrandet – Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas - som sitt eget och överlämnar den till kommunstyrelsen för vidare hantering
2. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Helén Willyams
Förvaltningschef

Expedieras till
Kommunfullmäktige

Karlskoga 20211115

Motion till kommunfullmäktige i Karlskoga att se över hur behovet av omvårdnad och boendeformer hos kommunens äldre kan säkerställas.

Andelen äldre i Karlskoga kommun kommer att öka under de kommande åren, i takt med detta ligger det i kommunens intresse att säkerställa att tillgången av omsorg och boenden utvecklas.

Det erbjuds idag en rad olika alternativ till hur boenden kan anpassas utefter brukarens behov av vård och omsorg, dessa boendeformer kommer sannolikt inte räcka till för att möta framtidens behov av vård och omsorgsboenden.

Hemvårdens arbetsbelastning och utbud har i många fall lett till att många äldre som ej beretts plats på ett boende utefter deras egna livssituation har hamnat i en situation som ej kan/ska anses som värdig.

Det pratas och debatteras mycket kring exempelvis minutstyrning och olika arbetsätt inom omsorgen men själva nyckelfrågan missas, nämligen varför denna situation uppstått.

Att serviceboendet Geologen revs och inget fullgott komplement erbjöds med tillgång som möter efterfrågan på omsorgsbehov för brukare som är i behov av detta omsorgsboende är sannolikt en bidragande orsak till att hemvården fått ta ett orimligt stort ansvar.

Det planeras ett boende som tyvärr har dragit ut på tiden men vi anser att fler servicehus sannolikt höjer kvaliteten på omvårdnaden och ger en större valfrihet för våra äldre som är i behov av just denna boendeform.

En mix mellan trygghetsboenden och servicehus som balanserat möter våra äldres behov utefter hälsa och livssituation är att visa på ansvar, vördnad och uppskattning till våra äldre som lämnat sina långa yrkesliv.

Kommunens goda likviditet i kombination till kostnaderna för hemvården bör underlätta i ställningstagandet över hur vi på ett ansvarsfullt kan förvalta kommunens skattepengar ansvarsfullt.

Mot bakgrund av det som anförs i motionstexten föreslår Sverigedemokraterna kommunfullmäktige besluta att:

-Utreda kostnaderna för att bygga ett servicehus samt inkludera driftskostnaderna för detta.

-Fatta beslut om att ett servicehus byggs i Karlskoga för att möta framtidens behov av fler alternativa boendeformer.

Patrik Nyström SD

Daniel Erikols SD